

Het vastgelopen kind

Erg genoeg, word ik regelmatig geconfronteerd met situaties die geheel uit de hand gelopen zijn. De kinderen lopen vast op school, worden thuiszitters en terug naar school lijkt ver weg.

Ouders zoeken hun weg met hun kind dat ze zien lijden en proberen hun uiterste best te doen. Al snel merken ze dat de opvoeding die wel werkt bij hun andere kinderen, niet bij dit kind werkt. Ze geven meer mee met dit kind en beschermen het kind meer. Omdat het nodig is. Daarbij ontstaat een spanningsveld waarbij mensen om het gezin heen opvoedingsproblemen zien en denken onterecht dat het met een steviger opvoeding op te lossen is. Zelfs dat het moeilijke gedrag van het kind door de opvoedkundige onmacht van de ouders ontstaan is. Dat er in de opvoeding op den duur problemen ontstaan, is vanzelfsprekend, de problematiek van het kind toeschrijven aan de ouders is echter een dramatische fout, die het systeem in een crisis kan brengen.

Voor het kind zelf is de situatie vaak heel zwaar. Aan de ene kant niet begrijpen waarom je dingen niet kan, en aan de andere kant weten dat je bepaalde dingen veel beter door hebt dan de volwassenen. Vanuit dat tweespalt zetten kinderen met autisme hun ouders onder druk om de grenzen op te rekken. De schoolgang, zeker de dubbelheid van het huidige schoolsysteem met een sterke ongestructureerde individualisering gekoppeld aan strakke eisen qua prestaties omdat anders de school in financiële problemen komt, zorgt ervoor dat een kind met autisme snel vastloopt op school. Het kind gaat zich verzetten tegen naar schoolgaan. Angst voor de schoolgang met betrekking tot het contact met leeftijdgenoten en faalangst met betrekking tot de leerstof krijgen vat op het kind, waarbij het voor ouders vaak erg moeilijk sturen wordt. Omdat het raadselachtig lijkt wat het kind nodig heeft en beide ouders zich niet goed raad weten, gaat dit de relatie van de ouders belasten en trekt het een zware wissel op die relatie die niet altijd stand kan houden.

Vervolgens worden oplossingen gezocht in ambulante begeleiding, speciaal onderwijs en uiteindelijk in opnames. Omdat er in geval van opnames al veel gebeurd is en het kind onhandelbaar lijkt te zijn geworden, is ook daar vaak handelingsverlegenheid. Dit maakt de kinderen wanhopig en maakt hun gedrag extremer, omdat ze meer door angst en schreeuwen om hulp gedomineerd worden dan door de werkelijke problematiek in oorsprong.

Het gedrag is buitengewoon lastig, maar dat is het voor henzelf ook. Dit is wat hen tot wanhoop drijft, dat zij zelf het gedrag vertonen dat zij niet wil en niet kunnen stoppen. Een insteek naar **oprecht** luisteren, praten en contact maken, zorgt ervoor dat hij meer zichzelf wordt en minder extreem gedrag vertoont.

Kinderen kunnen getraumatiseerd raken door school of door opnames. Ze hebben dan een rustperiode nodig. Dit idee is analoog aan de ontdekking in de jaren negentig dat soldaten een quarantaine nodig hadden van het oorlogsgebied naar de normale wereld. De roep om zwaardere residentiële zorg zal bij het vastlopen alleen maar tot meer escalaties leiden als men doorgaat op dezelfde weg. Dit is altijd een weg van escalatie. Om dat te doorbreken is de-escalatie noodzakelijk.

Het is onverstandig om wie dan ook schuld te geven:
De ouders omdat ze niet zouden kunnen opvoeden;
De school omdat die niet passend zou zijn;
De hulpverlening omdat ze het niet aan zouden kunnen;
De residentiële setting omdat ze een hopeloze situatie willen beëindigen;
Het kind omdat hij geen diagnose zou hebben maar zou terroriseren.

In de waanzin die als een tornado is gaan draaien, is niemand meer in staat om het beste uit zichzelf te laten komen. Het is niet menselijk om wie dan ook daarvoor te beschuldigen. Wel is het zaak dat iedereen in **oprechtheid** aangeeft dat het mis is gelopen, en zo niet bedoeld was. Dat onmacht regeerde die machtswellust in het kind opriep. Verontschuldigen zijn nuttiger dan beschuldigingen.